

Kis

LART

IRODALMI FOLYÓIRAT

Csillag Tamás

MOZDULATLAN

Mozdulatlan minden,
fényesre dörgölöm a
téli éjszakák tükreit.
Az eleven húsúak
ólomszárnyú álmokat
csörgetnek – egy se repül.
Szokatlan-mély ma a csend,
csak a fák csigolyáit hallani:
katonasorban állnak,
ívlámpák fojtó-sárga fényében.

Csillag Tamás

Messziről hangzó

Az apátia lassú trombitái
ülnek fülemben, hangjuk síró-rezes,
messziről hangzó.
Az éjszaka nagy, fekete
haja szálldos, simogatja arcom,
pupilláim a semmibe exponálnak.
Valami ősi, férfi - béke ez,
még sincs senki,
kinek megadnám magam:
vicsorgó vadállat, önmagát kergető.
A dült, vértelen hétköznapiakon,
forró, remegő húson,
a görcsökön túl hiszem, vannak még
gyémántos tekintetek,
kacagások: különös-tisztán csengők.
A jó szeretőkre gondolok,
kik nyers-tavaszi hittel,
hószínű, kemény combokkal
engednek új csatákra minket,
a nagyot, szomorút futókat.

Nehéz-csatakos a föld

A város szélére megyek haza,
honnan a kövesút se visz tovább,
ott hallom igazán az ős
földszagú sóhajait.
Csikaszként itt futottam nagyot,
emlékszem: volt nyár,
párolgó-fényes.

Én túlélék mindent.
Most nehéz-csatakos a föld,
megriaszt valami ölmos rianás.
A gyümölcsfák recsegték hasonlóan,
mikor derekukba szakadtak
gyerekkorom évgyűrűi.

Ha eljön az utolsó óra

Barátom, ne akarj hasonlítani rám...
Vannak elegendően hozzám hasonlóak,
kik poharakat törnek, mikor a világ
elfelejt forogni és a vágy
furcsa-idegen fényként villog, sötétlő
pupilla-kutak fölött.
A pálinkagőzös hitek kitisztulnak akkor,
bátorságunk nem a pincehősöké.
Ökleinken fehérednek a bütykök,
csontkemények,
szavaink közt-szánkban
homokszemek csikorognak.
Kedvenc szeretőnk tudja csak:
szívünkéről az ércek mind
leperegnek, ha eljön az
utolsó óra.

Szemeim alatt fekete félhold

Szemeim alatt fekete félhold,
az arcomat hideg vízbe mártom.
Fürkészem a pincemélyi tébolyt:
utána írok - gyógyítson, ártson.

Lassú ködökkel terhes november,
nehéz tavasz a lusta rögökben.
Hiába les virágra az ember
ölmos ég alatt, esőütöten.

Én már csak azt remélem, lesz erő
emlékezni magamra - a versre...
Kell, hogy legyen - lesz még kedv és idő,
mi nem nevel maró-meztelenre.

Lelkes Miklós

Téli dalocska

Az ég hideg. A kék hideg.
A hegynek fagyos lángja van.
Suhognak szélvitt levelek:
rajtuk a fény téli arany.

Télarany. Sehol sem vagyok.
Úzött az itt. Úzött az ott.
Völgyi lét hajlong, haldokol.
Bezártak ajtók, ablakok.

Minden jellé lett, – jeltelen
tán ettől is lett lent a táj.
Ódon trónusod, koronád
nem hull le, merev hit-király?

Az Anyag sebez, megtagad.
A Szellem meg csak képzelet.
Elbújik kibújt cinkeszem,
mely előbb még fényképezett.

Versek? Nem érted meg a dalt,
Való! Hamis körtánc ragyog.
Az ég hideg. A kék hideg.
Nincseid halhatatlanok?

A szív-jajdulás el nem ér
hozzád, Való. Utad nem út!
Reményre rászáradt imát
osztogat undok háborúd.

Égarany villan, elsuhog.
Meg-megroppan csont és idő.
Boldogtalan fák, koldusok
foszlott vágya felelhető.

S az sincs sehol, ki elhiszi:
övé az itt, övé az ott!
Elszáll fekete károga.
Ördög szorongat templomot.

A táj jelekkel jeltelen.
Téli dalocska csendre ül,
de meg-megroppan csont, idő,
s felejt, felejt, – időtlenül.

2013

Ajtók

(Dr.Györgypál Katalinnak)

Egyik mögül macska kinéz.
Kék tavaszpárnán heverész.
Simogatja fénysejlmű nap.
Lobban aranyaszál-pillanat.

A másik mögül csengettyű
hangját hozza szálló betű.
Szépség-hitét míg hallgatod,
mosolyognak az angyalok.

Új ajtó nyílik: szakadék.
Érdekel, s rettent mély vidék,
sötétlő lélekvégi táj:
miért is fáj az, ami fáj?

Ajtósor. Sorsok. Gyökerek.
Baj, bánat lentről fölremeg.
Ám tudni arról ki akar:
gyömolcsgyönyör fent mit takar?!

Komorak már az angyalok.
Szépség-hitemről hallgatok.
Megáld, s együtt hallgat velem
a Nincsben Csillagistenem.

Tudom: Szó csak az Ő szava,
s Csillaga nélkül nincs Haza.
Nélküle minden haldokol,
minden ajtó mögött: Pokol.

Magyari Barna

Anyagi razzia

mikor a válság messze elkerül
engem a líra bútoroz belül
az ábránd nekem sokpolcos szekrény
ott őriz minden csodát az elmém

szoknyád blúzod aggatom a rímre
mosolyod varrom gombként az ingre
s mikor asztalhoz ül bennem a vágy
melltartóddal merem az éjszakát

a pénz olykor szól adja papírját
molesztálnak anyagi razziák
szenvédésem vajon ki érti meg
költővé sajtolt néhány évtized

csak egy világ van de az sem kell ma
hiányok nászában gond a sperma
lelki bokszomban valaki megint
széttöltöm magam sokfelé megint

Kabin a vérben

blúzáat a mondat számba betúrte
így jóval rendezettebb a remény
sokatmondó grafika ez – lelkünkbe
fénylő csíkokat rajzol az elmém

fehéren habzik mindkét pupillád
az univerzum fürdik szemedben
ugrál az idő mint a gumiláb
s nekem dől bájad összeszedetten

a fehér lapon közlékeny minden
érett rímbe sok cukor beszélget
éjünk parazsa átüti ingem
ahogy udvarlásom éget téged

pirosodó nyakát eltakarni
leengedte kontyát a pillanat
hány csókból lehet csodát kirakni
mondd ha lényed ágyamban itt marad

tudom te szégyenlős vagy de ne félj
vetközni véremlen van egy kabin
s súgom hozzád – ha mindent letettél –
sejtlépcsőn megy föl az adrenalin

Te hevítasz kerek világgá

bár szívem neked integet
maradj az ki mindig voltál
belőled iszom ihletet
s elidőzök minden kortynál

szép bőröddel flörtöl a nap
a fény is lényed kívánná
csodálom formás lábadat
te hevítasz kerek világgá

mikor lelkem ré-je dó-ja
igazi koncertet áhít
pár génszíkla visszhangozza
lélegzeted melizmáit

szobámban szépséged éget
vers terem lábad nyomán
lényemben örökre érted
bomlik a szürkeállomány

T. Ágoston László

Borkóstoló

Amikor Jézus a galileai Kánában járt a tanítványaival, elújságolták neki a helybeliek, hogy nagy lakodalomra készülnek a faluban. Az egyik jómódú gazda felserdült lányát kísérik az oltár elé. A vőlegény családjának is van mit a tejbe aprítania, így aztán egész héten át tart majd a vigadalom. Több, mint száz vendéget várnak, de bőven jut majd enni-innivaló annak is, aki az úton járók közül betéved a portára. Meghívták a menyegzőre Jézus anyját, Máriát, meg a gyerekeit is.

Jézus nem vágyott a vigasságra, inkább a jövődő terveit, a reá váró küldetést szerette volna megbeszélni a tanítványaival, Natanaellel, Simon Péterrel, Andrással, Fülöppel és Jánossal. Bizonytalan válasszal küldte hát vissza az örömapa küldöttét. A tanítványok ugyan hajlottak volna rá, hogy megkóstolják az ételmester messze földön híres báránysültjeit, amit a naponta változó vendégek az egekig dicsértek, de nem akartak ellentmondani a Mesternek.

A jókedvűen vigadozó vendégek, meg Jézus testvérei is többször invitálták őket, s az örömapa elküldte a legidősebb fiát, hogy addig ne tágítson, míg vele nem tartanak. Végül a harmadik napon hajlott a Mester a kérő szóra, és így szólt a küldöncéhez:

– Köszönjük a szíves meghívást, személyesen adjuk át jókívánságainkat a ház népének és az ifjú párnak. – Ezzel felkerekedtek, és elindultak a hírvívó után.

A lakodalmas portán nagyban állt a vigadalom. A szolgálk hatalmas tálcákon hordták fel az ételt, italt a fogyni nem akaró

vendégseregnek. Az ételmester újabb, meg újabb birkákat vágatott le a juhászokkal. Gyorsan megnyúzták, s már húzták is nyársra, hogy ropogós pirosra sülvé várja az éhes szájakat. A boros korsók is gyorsan cserélődtek a hosszú faasztalokon. A szolgálk szinte egymásba botolva sűrögtekforogtak körülöttük, mígnem az egyik oda-sündörgött az ételmesterhez és halkán a fülébe súgta:

– Uram, fogytán a borunk.

A halkán kimondott szó szinte visszahangzott az örömszülők között. „Elfogyott a bor! Még ezt a szégyent! Ez nem lehet igaz, ilyen nem fordulhat elő ennél a háznál! Ez rosszabb, mint a halálos ítélet...”

Akinek a menyegzőjén elfogy a bor, a nevetség tárgyává válik az egész környéken. Azzal a gazdával senki nem áll többé szóba, azt kiutálják még a zsinagógából is... a férfiak után az asszonyokat is elérte a pánik szele. Falféher arccal sügták egymás fülébe a hírt, némán ingatták a fejüket, és elrohantak valahová. Mária éppen a vőlegény anyjával beszélgetett, amikor az egyik szolgálólány az asszony füléhez hajolt, és belesúgott valamit. Ő meg szinte leszédült a székről.

– Mi történt? – kérdezte Mária.

– Képzeld, elfogyott a bor! Most mitévők legyünk? Itt ez a sok vendég, a rokonok, barátok, meg a kárörvendő irigyeink...

Az asszony nem szólt semmit, csak bólintott, és megkereste Jézust.

– Nagy baj van, fiam – mondta. – Elfogyott a bor. Segíts rajtuk!

– Mit akarsz tőlem, asszony? – Kérdezte a fejét ingatva. – Vajon énrám tartozik ez, vagy tereád? Nem jött még el az én óram.

Ő azonban jól ismerte a fiát, tudta, hogy

e kemény szavak után meglágyul irántuk a szíve. Odament hát a szolgálkhoz és azt mondta:

- Bármit mond nektek, tegyétek meg!

Hamarosan odament hozzájuk Jézus is. A szolgálk éppen a tisztálkodáshoz használatos hat kőkorsó mellett beszélgettek. Méretes, nagy korsók voltak ezek, száz liter víz is elfért bennük egyenként. Rájuk mutatott és így szólt:

- Töltsétek meg ezeket vízzel!

- Mindet? - kérdezett vissza egyikük.

- Minek a lakodalomba ennyi víz? - De azért megtöltötték valamennyit.

- Most merítsetek belőle, és vigyétek oda a nászagnak!

Egymásra néztek a férfiak, és majd kipukkadtak a nevetéstől. Azt hitték, valamiféle gonosz tréfát űz velük a vendég. Megmerítették a poharat, és odavitték a nászagnak. Ő megkóstolta, bólintott, elismerően csettintett a nyelvével és megkérdezte tőlük, honnét való ez a finom bor. Azok meg csak bambán bámultak egymásra. Hirtelen nem tudták eldönteni, hogy a nagy szégyenérzettől hibbant-e meg a násznagy, vagy csoda történt. Ő azonban ügyet se vetett rájuk. Odahívta a vőlegényt és feddően a szemére, vetette:

- Jegyezd meg fiam most és mindenkorra, hogy a lakodalomban, és minden lakomán először mindenki a jó bort adja a vendégeinek, és, csak amikor már megittasodtak, akkor szolgálja föl a lórét. Te mostanáig tartogattad a jó bort!

Jézus csendben leült az egyik asztal mellé, és magában mosolyogva hallgatta, hogyan dicsérik a vendégek a ki tudja honnan előkerült jó bort. Csak a szolgálk tudták, hogyan teltek meg vele a kőkorsók. Az ő

szavuknak azonban senki se hitt volna. A Mester pedig megköszönte a gazdának a vendéglátást, és a tanítványaival elindult Kapernaum felé.

A szőlőskerti kocsmában nyár végére mindig fellendült a forgalom. Igaz, jó helyre is építették ezt a misemulasztót, mert bármelyik úton is indult el az ember akár ki-, vagy befelé a faluból, mindig előtte kellett elhaladnia. S ha már úgyis ott volt, nem tudta megállni, hogy be ne térjen egy kisfröccsre. Nem mintha otthon nem lett volna bora, de hát itt lehetett találkozni a cimborákkal, itt beszéltek meg a napi pletykákat, meg a Gyuri, a kocsmáros járatta a Szabad Népet is. Mármint az újságot. Ha éppen jókedvük volt, és nem volt a közelben idegen, aki följelenthette volna őket, annak a cikkein röhögtek, hogy micsoda marhaságokat tudnak kitalálni az íróasztal mellett azok a pesti újságírók. Meg hogy onnan határozák el, mikor kell a parasztnak elvetnie a búzát...

A lovak szinte jobban ismerték a járást, mint a gazdájuk. Előfordult, hogy a gazda egy-egy fársztó nap után elbóbiskolt a bakon, vagy éppen már megkóstolta valamelyik komája borát, frissen főzött pálinkáját, és azt se tudta, hol jár. A ló, az igen, és mindig megállt a kocsmajátó előtt. A harangozó is betért az esti kongatás után, és elmondta, miket hallott a plébános úrtól.

Szóval mindennek megvolt itt a maga rendje. A parasztember szántott, vetett, aratott, a domboldalban megművelte a kis szőlőcskéjét, aztán jött a végrehajtó, és elvitte a búzát, kukoricát, a hízó zsírját,

meg a megtermelt bor nagyobbik részét adóba. Ezt úgy hívták, hogy beszolgáltatás. Háborús kártérítésként küldték az elvtársak a Szovjetunióba. Így aztán bármilyen jó volt is az előző évi szőlőtermés, meg bármennyit sikerült is eldugni a végrehajtók elől, a nyár közepére mindig elfogyott a bor. Maradt a kocsmá. Annál is inkább, mert jó gyerek volt ez a Gyuri, a kocsmáros. Ha éppen nem volt az embernél pénz, hozzáírta a többihez. Aztán ha éppen elment hazulról az aszszony, akár tojással is lehetett törleszteni az adósságot.

Régen, még a háború előtt a Gyurié volt a kocsmá. A helyi gazdaktól vette a bort, azt mérte ki a söntésben. Amikor államosították, szövetkezeti vendéglő lett, a Gyuri meg üzletvezető. Különben minden maradt a régiben, csak a bevételt kellett naponta föladni a postán. A gazdák borát be kellett szállítani a pincegazdasághoz, a Gyurinak meg onnét szállították a kimérni valót. Minden kedden hozta a nagy teherautó az ötheftős hordókat. Két vastag pallón görgették le a pincébe, hogy csapra verjék.

Ezen a napon is éppen kedd volt, és augusztus vége. Már végeztek az aratással, a cséplőgép bűgött a szérűskertekben. Otthon volt a termés. A szőlő még nem érett, az állatok etetése után el lehetett ugrani egy fröccsre, míg asz asszony elviszi a csarnokba a tejet. Mire hazaér, újra otthon tesz-vesz a gazda az istálló körül. Igen ám, csak hogy a múlt heti szállítmány már elfogyott, a teherautó meg késett. Ott álldogáltak vagy hatan a kocsmapult előtt, és várták a hordót. Volt, aki közben legördített egy felest, de hát a

fröccs mégis csak fröccs...

Már erősen szürkült az ég, amikor nagy dirrel-dúrral megállt a teherautó a kocsmá előtt és cifra káromkodásoktól kísérve kiszállt belőle a sofőr.

- Mi történt, Sanyikám? Csak nem tévedtél el a dombok között? - Fogadta a kocsmáros.

- Tévedt ám a rossznyavalya - válaszolt a sofőr. - Jobban ismerem én ezt a környéket, mint a tenyeremet. Két defektet kaptam ezen a rohadt makadám úton, és még a pótkereket is lespórolták az autómról. Ott kellett megragasztgatnom a gumit az árokparton. No, de gurítsuk le gyorsan ezt a hordót, mert még azt hiszi az aszszony, hogy randevúztam valahol.

Legurították. A sofőr beugrott a vezetőfülkébe, intett, és elhajtott. A hat falubeli gazda meg segített a pincében csapra verni a hordót. Nem is lett volna semmi baj, ha az egyik bele nem kószol a kármentőbe.

- Te, Gyuri! - Köpte ki a nedűt. - Nem bor ez, hanem közönséges kútvíz. Attól félek, valaki nagyon át akar verni bennünket...

Valamennyien megkóstolták, mind ugyanazt mondta. Összenéztek, és elkezdtek oldalazni a pinceajtó felé. Mert ha kiderül, hogy ez valamiféle szabotázs, ott fognak megrohadni valamennyien a recski munkatáborban...

- Nehogy itt hagyjatok már! - Állt eléjük a kocsmáros. - Ti vagytok a tanúim, hogy én nem csináltam semmit. - Aztán elszalajtották a gyereket a körzeti rendőrhöz, hogy vegye föl a jegyzőkönyvet, meg a tényállást. Jött is a szolgálati kerékpárján. Kihallgatta a tanúkat, fölvette a jegyzőkönyvet, aztán bezárta a pinceajtót, gondo-

san elrakta a kulcsát, és telefonált a kapitányságra, hogy mitévő legyen, kit kell letartóztatnia? Azt a parancsot kapta, hogy várjon, és biztosítsa a helyszínt.

Nem telt bele másfél óra, egy rendőrségi dzsip állt meg a kocsmá előtt. Két rendőr, meg egy aktatáskás ember szállt ki belőle. Lementek a pincébe, de szigorúan meghagyták, hogy senki ne leskelődjön utánuk, mert abból nagy baj lehet. Aztán tíz perc múlva szóltak a kocsmárosnak, hogy ki lehet mérni a bort. Szőlőhegyi rizling. Az egyik rendőr később elkotytyantotta, hogy a táskás ember egy tablettát dobott a hordóba, attól lett a kútvízből vörös bor.

- Látod, Gyurikám - mondta a harangozó másnap a kisfröccsét szopogatva - nem mindenki Isten fia, aki borrá tudja változtatni a kútvizet.

Novák Noémi

Születtem ide, ahol

az illat. Csak az a régi.
Tetőkre tapadt felhők szaga.
A nehézlégzés. A szörnyek:
ők előlem bújnak el éjszaka.
Harminc éve megállt az óra.
Harminc éve ugyanaz a golya
veri össze anya-szárnyait.
Vén kocsmáistenek száján
félig szívott dekkek.
A paraszt okádik, beszántja
a kertet, magát, a rohadt betont.
Olyan békés a vízén. Valahol
utolsót csobban egy ladik.

Lukács Mária

Ideák

Az elhajló fák hús neszében,
bőrkötésben Isten hidege
megvesz, hétről hétre összegyúr,
két szerető kézzel engem fest

újra, álljam a téli sarat,
melyet fojtó haragom dagaszt;
várjak türelemmel tavaszig,
minden pirkadatszakadásig.

A fényes szelek felém futnak,
bent öreg suhanc mindig velem,
mellében vitorlák dagadnak -
orchideákat lát szememben.

Örökzöld

Már berendezett a téli utca,
fényvirágos este ágra fagyva
egy reményre gyújt, sugárba vonja,
megpihenve lángom égre szórja;
kint a fák türelme, szürke ágra,
friss tavaszba fonja álma:
szép vagy.

Dióhéjban

Aranykapszulába zárt csókod íze,
mint márványajkaink rózsa dísze,
kivirágzik, majd ama fényes napon,
mert a tűz belül hatalmas vagyon.
Végtelen táncát járja majd a szélben,
harmatosan gyöngykelyhében ébred
az egymás szemében fürdő sejt-mosoly.

Barcs János

Falak oltárán

Mészfehér esők dobolása
varrd össze tépett kövek erét,
szaggasd szét a harang kötelét,
ne ránduljon konok viharban!
Pipacslángú álmodjál álmodjak
a füstszürkére fáradt ég alatt!
Karom kitárom, hogy sok fényes
erő feszüljön izmaimba.
Forogj csak Föld, lüktessetek ereim
mészpettyes, nyítt gönceim alatt.
Lángszínű téglák, hú szeretőim,
tűzkemény mellek, combok, illatok,
látjátok mezőim virágait,
és vérem izzó lüktetését
falak oltárán áldozom föl!
S ha majd szememben a kék csönd ül
énekelve sírjátok téglák;
örömtüzű napküllős fényben
sose értsétek sziklás partok
fáradt sirályok jajgatását,
virágozzatok érett szarkalábak
világba leső szemem alatt,
mert nagyon tudnak sírni a fák,
kétszer halt kútágas testvérük
mind hanyatt fekszik a legelőn,
a vén bognár már rég alászállt,
sűrű légyökörek között
aludni örök álmát. –
Néma házsorok szélvert körmenete
minden faluszélen véget ér.

1971

Tükrök, álmok

Olyan jó így veled
nézni a kirakat üvegében
mocorgó alakunkat
tükörkép az utca
és mi is tükrök vagyunk –
két tükör a kirakatban
karomba kapaszkodsz
magamhoz szorítalak –
tükrök, álmok
kirakat... kirakatok
láncrendje egymásután
derűs az arcunk
de a kirakatok hosszú sorában
kísérgetnek bennünket az álmok
a gondok... s nézzük az álmokat
és azok az álmok is
vissza-visszanéznek ránk szótlánul
éjszakákba nyúlnak a séták
kialusznak a fények
és majd otthon a sötétben
megint kigyúlnak –
álmodozunk tovább
kacagunk-nevetünk az ágyban
s a kitömött kirakatok
izgalmát elraktározzuk –
és minden látottat
a szekrénybe rejtünk –
olyan jó most így veletek lenni
tisztá álmodozások...
kacagjunk napsütésben - viharokban
örök mocorgó terveinken
az esti álomsétákban
az álomsétás kirakatokban
Te hűséges csillagom
öleljél át és mindenem
csak kacagjunk... kacagjunk –

nézd a hold is hogy kacag
kitárt ablakunk fölött
s mint egy besurranó tolvaj
úgy lép most rá az
ablakpárkányunkra leskelődni –
látod? – ő is kíváncsiskodik –

Bújjál csöndbe a paplan alá
ne félj - ne is szólj rám
becsukom szépen az ablakot
s leengedem halkan a rolót
hogy senki - és semmi sem
zavarhasson meg bennünket
a legtisztább álmodozásban...

Németh Erzsébet

Szögekkel álmodom

Szögekkel álmodom.
Sok vigyorgó , behemót szöggel.
Szöcskeként ugrálnak
önként, keresztre kötözött
lábfejekre, már ökölbe
szorulni nem tudó kézre...
s köldökszínórként tekeredik
tudatunk nyakára árva
feszületek elszivárgó vére.

Micsoda gyönyörű

Micsoda gyönyörű röpte
szivárványszínű szárnyköröknek.
Darvak V alakjában húznak el
mint a századok,
ők, a nagyok!
Összegyűródik utánuk az égbolt.

Juhász János

Hat haiku

Csábítás

Gyerünk, tedd csak meg,
Mindenki ezt csinálja:
Nem látja senki.

Önbizalom

Önbizalmadat
Felejtsd el, semmi haszna.
Istenben bízzál!

Engedetlenség

Ha azt mondd nem;
Engedetlenség kísért.
Miért nézel rá?

Bukás

Ember bukása:
Született vagy a bűnre.
Járhatatlan út.

Becsület

A becsületes
Kikerüli a veszélyt,
Útjára vigyáz.

Csapda

Romlás ösvénye
Cukormázzal bevonva:
Csapdába estél!

Németh Dezső

Félreértett világ a posztmodern irodalomban

(Fogalmam sincs mi az „obligát tükör”, de ha a helyzet szigmatúrája jól kulminál, és nem rontja meg az abnormál, talán én is készítek obligát monyát.)

A félreértett világ annak a téveszmének a következménye, hogy egyesek véleménye szerint a folytonos fejlődés nem tartható fenn, mert elveszítettük a világ dolgai feletti irányítást. Sőt az egyes-ész sem létezik, csak a többes-ész a meghatározó tendencia. Minden uniformizálódik, és állandó választás elé kell állnunk, amely kikezdi idegrendszerünket. A kapitalizmus minden baja, hibája feltorlódott a posztmodern korszak partjaira? Ezek a jelzések: a kiégett eszmék, információs társadalmi válság, leértékelődött munka, felértékelődött pénz és biznisz. Az ilyen jelenségek az irodalom képét is formálják, de talán túlzások azok a megállapítások, amelyek az alábbi idézetekben fogalmazódnak meg:

„... úgy a keresztény reménytől, mint a görög episztémétől (tudáskereső) megmozgatott világfolyamat fölött katasztrofális módon elvesztettük az irányítást.”

Sloterdijk

„... nincs már az ész; ész csak többes számban van.” *Lyotard*

„... már jelen van: minden stílus és lehetőség egyvelegének szinkretizmusa, a posthistoire.” *Gehlen*

„... A posztmodern korszak a szüntelen választás ideje.” *Charles Jencks*

Az irodalomtörténet (1857 után) a modern

három korszakát említi: klasszikus modernség, avantgárd modernség, másod- vagy utómodernség. A modern korszakot követő intervallumra a posztmodern (kb.1960) „modern utáni” fogalom terjedt el. De ez az értelmezés nem csak időszakokra utal, hanem az utáni- és az előtti, az örökség és az örököltetés szituációit is hatókörébe vonja. Az egyéniség előtérbe helyezése a preromantika időszakára esik. Aztán a romantika költője a felmagasztalt individuum teremtő erejeként költeményeiben megismételhetetlenül hozza létre a művészetet. De a posztmodern eltörli a romantikus eredetiséget, és a többsíkú, többretegű ábrázolás lesz programjának egyik lényege.

Descartes filozófiájában a „Cogito ergo sum” (Gondolkodom, tehát vagyok) paradigma a meghatározó, amely a modern legfontosabb reveláns tételévé vált. Az individuum létezésstudata, a saját gondolatának ismerete vált elsődlegessé, más dolgok ennek a princípiumnak a következményeként léteznek, ez Descartes filozófiájának lényege. (Rodin: Gondolkodó c. szobra fejezi ki legjobban ezt a tételt, amely a modern kor jelképévé is válhatott volna, igaz a szobor csak 1881-ben készül el, de vannak, akik Rodint a modern szobrászat előfutárának tartják.)

A pszichoanalitika ellentétes álláspontra jut, mégpedig, hogy az ember ösztönös lény, és a tudatalatti tudattalan határozza meg tudását. Mivel az ember így bizonytalan képességeinek megítélésében, léte is kiszámíthatatlanná válik. Ez ellentétben áll a modern biztonságérzést teremtő ideológiájával, mely a tudományos megismerésre épült. Sigmund Freud a tudattalant tartotta elsődlegesnek, így szemlélete a posztmodern előfutárává vált. Descartes „Gondolkodom, tehát vagyok” alaptétele

visszajára fordul: Nem gondolkodom, tehát nem biztos, hogy vagyok. Hiszen a nem-tudás nem kötelezhet semmire. Így megnyílik a lehetőségek tárháza, a gondolatlan tobzódása felszínre hozza a különösség többletét, az alkotókészség (kreativitás) előtérbe kerül, így kap hangsúlyt a posztmodernbe ágyazott önmegvalósítás, amely valójában nem is létezik. Ha összevetjük ezzel Kant transzcendentális; általában vett tudatát, akkor az egyén valójában eltűnik, és marad az uniformizált gondolatroncs posztmodern ember. Persze Freud is elismeri, hogy a társadalom ráépülhet a személyiség „ösztön-én” tudatára, de ez a társadalmi „fölöttes-én” kibékíthetetlen ellentmondásba kerül az egyén természetes tudatával.

Az ösztöncelekvésben: a nem-tudásban a képesség kiszámíthatatlan, az ember önmagát sem tudja, tudatalattiját nem ismeri, tehát tetteit nem ellenőrizheti, így létbizonytalansága is nyilvánvalóvá válik. A posztmodern nem küzd igazságokért, nem akarja megváltoztatni a világot, nem tagadja a modernt, inkább a másság a cél, és rálegyint a dolgok állására.

A posztmodern irodalom sokfélesége a szélsőségek tárháza is lehet. A félreértett világ kerül kifejezésre a posztmodern irodalomban, amikor is a negatív groteszk, a mindent tagadás destruktív eszközévé válik, és a lét értelmetlensége lesz az emberi élet értelme. Ez a fajta irodalom pusztá maszk, az üres semmit sejtéssel árnyalva az individuum egoista feltűnési vágyát elégíti ki. Ilyen aspektusból vizsgálódva néha zagyva, gondolatlan blódségekkel, jópofáskodó szójátékokkal, halandzsa szövegekkel találkozhatunk. Elég, ha egy példát hozunk Esterházy: Kis Magyar Pornográfia c. művéből, amely kitűnő munka: „Reggel

iszonyatosan leteremtetem a személyzetet; egyik lábukról álltak a másikra, míg turkáltam az obligát tüköjt.” (Fogalmam sincs mi az "obligát tüköjt", de ha a helyzet szigmatúrája jól kulminál, és nem rontja meg az abnormál, talán én is készítek obligát monyát.)

Az irodalmi „magaslátók” látni vélik azt a lírai világot, ahol maszkokba bújó költők alkotnak magas műveket. Posztmodern fikciók kereteibe beletuszkolt szerzői attitűdök jó alkalmat adnak tudományoskodásra a mindent megmagyarázó és belemagyarázó egyes irodalomtudósoknak. Így segítették, segítik életre kelni azt a sóderirodalmat, amelyet álarcok mögé bújt szerzők irkálnak össze, persze nem azért rejtőznek, hogy ne lássák meg őket, ki-kikandikálnak a virító maszkjaik alól, az irodalom magaslátói pedig már megszületésük előtt tudnak róluk, azután jön a magasröptű tanulmány, az értelempusztító szövegelés, amely a sóderíró is és a magaslátót is még magasabbra emeli az „új kánon”-írók között. Bőven idéznek külhoni magaslátóktól, hogy lássa, akinek látnia kell, hogy világirodalmi kilátásuk horizontja is magasra emelkedett. Van, aki maszk identitásról értekezik és megállapítja, hogy kétféle maszkszerű játék identitás létezik: a magasirodalmi-filoszfköltő, és a populáris-diletánszköltő.

Ezt nevezik professzionális irodalmáridentitás maszknak. Kellenek az ilyen és ehhez hasonló irodalmi játékok és tudós magyarázatok? Igen, kellenek! Csak hát a helyükre kell tenni a dolgokat, és nem az agyafúrt mondattalannal tovább burkolva kódósítani el a nyilvánvalót. „Az ún. második posztmodern areferenciális-önreflexív szövegalkotási eljárásai számára a maszkszerű költői játék a referencialitásproblematika által körülhatárolt identitástól való szabadulás tere-

pévé vált, virtuális-fiktív identitások összekapcsolására intertextuális-metafiktív nyelvi elemekkel."

Ezt a mondatot nem is próbálom meg értelmezni, mert ez egy „magas-irodalomtudós” beszéde, így már a bölcsészetet végzett „magasirodalmi-filoszfo” írhat akármit! Talán különösnek tűnik, de az értelmesség még a szakmán belül is elvárható lenne. De nézzünk egy másik példát:

„Ezekben az esetekben a név paratextusként előértelmezi a névhez csatolt szövegeket, s a fiktív szerzői maszk csak szimulakrumként lép működésbe - az olvasó eleve tudja, hogy a fiktív néven keresztül nem a szerző személye válik a szöveg tétjévé, hanem az általa képviselt szövegformázási eljárás sajátos areferenciális nyelve.”

A paratextus jelentése a szöveg értelmezését segítő segédszöveg (például cím, előszó, utószó, mottó, bevezető, stb).

A szimulakrummá levésnél (leegyszerűsítve) a szavak elvesztik referenciális információtartalmukat és csak szimulációként vannak jelen az adott beszédhelyzetben. (*How are you? – Fine, thanks. Hogy van? – Köszönöm jól.*) Ezt a párbeszédet a kommunikációs aktus szimulációs mester példájának nevezik, miszerint semmi más jelentéssel nem bír, mint csak a kapcsolatfelvételre utal.

De visszatérve az idézethez, szembevetünk az olvasóra hivatkozás: „az olvasó eleve tudja”, hát nem tudja, honnan tudná (leegyszerűsítve), hogy az areferencialitás azt jelenti, hogy a lírai műnek csak önmagán belül van értelme. Természetesen ilyenkor azt is kellene tudnia az olvasónak, hogy mi az önmagán belüli értelem? Nem gondolom, hogy az irodalomtudós-szerző „mezei” olvasónak írta tanulmányát, de azt el tudom képzelni, hogy önmaga is csak sejti szövegeinek tartalmát...

Az ilyen és hasonló értelmetlenség miatt saját berkeiken belül is akadt, aki kétségbe vonta az irodalomtudomány létét. Az biztos, hogy az irodalomtudományt megelőzte az irodalom, és irodalomtörténész is csak az irodalom után kezdhetne leírni történetét.

Mikor Bodor Béla tanár felkérte egyik tanítványát, hogy írjon kritikát egyik írásáról, ezt írja levelében: *„Persze irodalomtudományi követelményekkel ne közelíts hozzá, hiszen véleményem szerint ilyen tudomány nincs, és nem is lehet, mert potenciális tárgya, az irodalom, nemcsak külső jegyeiben, de tartalmaiban, motivációiban, tárgyában, társadalmi szerepében stb. is folyamatos átalakulásban van. Így persze azt is a legteltesebb mértékig alaptalan feltételezésnek tartom, hogy magában az irodalomban valamifajta paradigma lenne kimutatható.”* Nem érthetünk egyet azzal, hogy az állandóan változó irodalomra képtelenség paradigmákat megállapítani; a természet is állandóan változik, mégis vannak állandói, még akkor is, ha későbbi korokban ezek megváltozhatnak.

A posztmodern irodalmi mű nem egyéni produktumnak számít, hanem minden vers vagy prózaszöveg valamely előző szövegek újraírását jelenti, tehát a hagyományok alapján keletkezik minden mű, és ez elveti az eredetiség fogalmát. Mégis minden alkotás sajátos irodalmi ízt kap, mert az átírások mindig más és más jelleget adnak a műnek, így egészen nagy szöveg-hálózatok jönnek létre a végtelen szövegtérben. Az intertextualitás nem csak két szöveg közt jön létre, hanem végtelen szövegkapcsolat keletkezik.

Habár ismétlésnek tűnhet, de lényeges megjegyezni, hogy a szövegek közötti kapcsolat laza, és nem hordoz tudatos intenciót más művek szövegi idézésével kapcsolatban. Nem az evokáció (felidézés) vagy az

allúzió (utalás) jól ismert alkalmazásáról van szó, hanem itt minden szöveg között fennáll az intertextualitás.

A modern irodalom utáni irodalomban nehezen értelmezhető a stílus, amely eklektikus és egyéni, a szövegképzésük gyakran intertextuális, illetve sokszor más művekre építik textúráikat. Sokszor ironikusak és parodizálnak, más alkotásokat írnak át archaikus – vagy fikcióformákra.

A szabadságeszmény állítólagos beteljesedésének következménye, hogy az ember kötetlenül élhet és alkothat; ez a lát-szatvilág, mert első szabadságunk sem igazi szabadság, hiszen örökös választási kényszernek van kitéve, amely testi-lelki összeomláshoz vezet. Ez a neurózis hozta létre azokat a degenerált műveket, amelyek az állandó fejlődést kétségbe vonva világunk változatlanóságát hirdetik.

Hans Zender azt írja John Cage halálakor a *Die Zeit*-ben megjelent írásában (1992. 08. 21.), hogy nem volt törvénye, csak minden törvénytől való szabadság üzenete. Ez szellemi helyzetünk félelemnélküli állapotfelmérése. Rettentőnek nevezi azt a szabadságot, amikor művészetet művelünk: nincs talaj a lábunk alatt, nincs hagyomány, logika, kötöttség. *„Világunk határmentesített, különféle kultúrák jelrendszerének feltartóztatathatlan keveredéséből áll, s ez olyasféle szabadságot jelent, aminek túloldalán a nyelvnélküliség vár ránk.”*

A modern kései megnyilvánulása a költészetben a lírai én válságát eredményezte. Ez az identitástudat megingásához vezetett, amely az elidegenedést, a széteső lírát, a szörnyű látomáslírát, a dialógus költészetet hozta létre, amely az új nyelvezet és grammatikai értelmezés problémáját vetette fel. Ezt a problémát a posztmodern úgy oldotta fel, hogy minden

költészeti hagyományt megkérdőjelezve identitás dömpinget indított a lírai nem-én kibontására. A parodisztikus nyelvezet, valamint az ironikus formák szövevényeként megjelentek a fiktív nyelvezetek fiktív szerzői nevek alatt. Ezek a maszkok a valódi szerzők valamiféle magas irodalmi produktumát kívánják álcázni, mégpedig úgy, hogy általában a jól ismert kanonizált nagy nevek alatt mutassák meg valóságos arcukat. Persze a populáris-dilettánság utánzása is magas irodalmi teljesítménynek számít. Az ilyen megszólalásformák felmagasztalása a „szakmában” általánossá vált. Félreértés ne essék, itt nem az igazi költészetről van szó, hanem szövegalkotásról, amely az utánzások sorozatából, a jópofa blödségekből, és a nyelven kívüli nyelv értelmetlenségeiből jön össze. Az ilyen nyelvnek, végül is semmi kapcsolata nincs ahhoz a dologhoz (valósághoz), amelyet megjeleníteni akar.

A modern és a vele összefüggő magyarázatok az irodalomban mind kitalálások, a posztmodern pedig a modern kitalálásainak meghaladása, újabb nem létező fikciók kitalálásával?

A modern, vertikális jellegű, vagyis a koordináta (Y) függőleges, míg a posztmodern horizontális jellege a (X) vízszintes koordinátával jellemezhető. Illetve a vertikálist úgy is érthetjük, hogy egymásra épülő, míg a horizontális egymás mellett álló „dolgokból” áll.

Ezek is a halandzsza nyelv felturbózott tudományos fikciói.

Halász Imre

Miklós sárgában

A beton szürke, de jövőt építő,
ám itt nekem mégis minden sárga:
apám kirugdosott arany fogai,
Andrássy útról elküldött gatyája.

Itt állok most, hol agácfa küllőt
sulykol a régi kerékszekben,
mészszínű napkerék kivésett agyába,
s ott izzadnak mindketten az égen.

Megállok itt, hol anyám is megállt,
látom, amint cipeli a zsákot.
Kuláklány, mossa párja szégyenét.
Már ő sincs itt, hiába kiáltok.

Csak avas szalonnák íze és szitok,
irigység-rágta fakult levelek:
idézősek, végzések üzennek múlt-
ból s bagót érő kárpótlásjegyek.

Tizenkét karátos foggal mosolyog,
vicsorít rám, ki holnap is arat.
Míg kínai bolt előtt kocsma zúg, kint
rezes sört pisálnak - bent a csap.

Foszló papírokon epe ömlik el
lányok napraforgó-mosolya helyett.
Mert tigrisként néz rám néhány rókaarc,
kik mégse dögevők - csak „új” emberek.

Hát feledd el feszítő emlékeid, és
csak ragyogj megszüdő hazádra,
hol lóhúgy helyett most sápadt olajat
ken fel a szűz hold az ellopott tájra,

a kutyatejtől duzzadó mezőkre,
honnán eltűntek rég a tehenek.
Itt már a tojásk se tyúktojás - gyárak!
Szeresd új testvéreid - a gépeket.

Meg a repceföldek zümmögő zaját,
az agyag alól kiásott csontokat,
hátha szüleid üzennek egy ősz
akáclevélén, hogy mindent egyberakj.

Kifakult pipacsok nyári melegét,
ha villámkigyók marják az eget
mindent, ami virág volt és fonnyad,
ó, őrizd még arankás emlékezet!

Tócsák szélén vert madártojások,
jázminok orromon felejtett pora,
ne múltatok el, édes Istenem,
ha fájtok is, ne múltatok soha!

Csörivel Borszéken

Gyógy-kutak, kavannák,
dobhátak, hegyhátak.
Égről lelógatva
székelyek kaszálnak.

Születik a széna,
csinálják a vének,
lent bekecsnek való
berbics legelészget.

Csereg egy patak es,
virgonc küs vizecske.
A múlt túl közel még,
s ha van jövő: messze!
1976

(Miklós: Szigetszentmiklós)

Ötvös László

Trón és virág

Csendes imámban
Csak hozzád kiáltok,
Mindenség királya,
Igazi köszálam.

Mint végeláthatatlan
Fehér óceán,
Úgy állsz előttem
Milljom szolgálóddal
Dicső trónodon.

Míg hozzád jutottam,
A kerti rózsák közt
Egy szálat találtam.

Engedd meg, hogy
Trónodhoz vigyem,
Hadd dicsőítsen
Tégedet velem.

Olts be a szépséget
Az igazi tűre,
Hadd legyen kertednek
Élő lelkes dísze.

Nyugodjon meg rajta
A te nagy szerelmed,
Akaratod legyen
Mindig, mindenben meg!

*

Kun Tibor

Emberi sorsok kiállítása

Kettétört emberi sorsok
Kiállítása a Magány
Díszes galériájában
Képketben elhelyezve

Rideg fehér falakra
Kiállítva, hogy a kíváncsi
Szempár rajtuk kínosan
Nevethessen

De amint elfordul, az
Ő arca kettéreped, a
Képek pedig rajta
Nevethetnek

Az egész világ

Tűhegyre szúrod versemet
Egy üveg alá rejtéd el
Nehogy elrepüljön, akár
A lepke

Nem akarod magadnak
De valamiért mégsem
Engeded, nem szeretnéd
Még, hogy a szép sorok
Elrepüljenek

Felnyitod az üveget
Akár gyönyörű pupillád
És ott van benne Neked:
Az egész világ

Németh Dezső

Ha ős van

Bánatom levelei aranymedáliák a fákon
keblemben minden szél dalol
nem megyek haza
fekszem levélpárnámon
és köröttem őszi szél csahol –
és minden cinke
idejön csipogni szívembe
a varjak csőrükbe veszik versemet
károgják: semmit sem ér a versem
és égboltos villámok kiabálják nekem
hogy nem az Isten fogja a tollamat

Aranycserép-levelek a hajlékomat védik:
s nem félek a viharkabátos szélről –
a madarak végül megígérik
hogy magukkal visznek valahová...

Kútba tekint szemed csillaga
szomjasan sír őszi éjszaka
mellkasomban csipog sok madár
itt felejtett szíveddel a nyár

Ha az ős emleget engemet
nádi verebek ingó nádszálakon
csipogják versemet
Napba rejtett nyár elégett kukoricaszár
szőlőfürtös mellkasom kosár
s prések sírnak édes mustokat
Arcomat lesi faágon csüngő
rézpénzű novemberi hold
most nagy sárga gesztenye levelekre írok
mire hajnal lesz kész lesz a vers
viharok kapják vállaikra a leveleket
szétszórják a világ minden táján
égtintába mártott tollam alól
sikítanak az eltévedt szelek

Ha ős van
égre karcolt sasok viszik tekintetemet
mellkasomba bújt cinkék énekelnek
Meg van-e még a templomod
lelked kupolájára festett lázad
meg van-e még a házad
eltalálok-e haza?

Előre megették hagyatékomat

Velük a holnapok is itt maradtak
hiába ültettünk rózsát
itt hagyták megint öreg madaraknak
a semmit, hogy szertehordják

Előre megették hagyatékomat
a széppé képzelt világot
most mindenütt foghíjas madarakat
s műanyag szárnyakat látok

Kísérnek álarcos madarak

Rám adták csend-ingemet
kísérnek álarcos madarak
kezemen-lábamon vasak –
Rabidő jött:
megköttözött holnapok
gerince ropog –
Vascsóru hatásági alak
parancsára szűkülnek a falak ...
Kockatérbe vezetnek:
álarcaik lehullnak;
emberekké válnak a madarak
kirepülnek magukból
elkezdődik az ítélkezés:
zsebükben
lapul a kés

Tillmann Pentele

Erotikum

Nálam is sima láb
Az, min nyelvem vígan
Nyálbalett-korcsolyáz.

[...két szemgolyóm]

Sószállító hajóm
Fedélzetén
Sóhajom.

Faszállító csajom
Fenekén
Sóvárog...

Égig érő testiség

Múzsám, másszunk
Együtt a csúcsra!
Legyen nászágyunk
Egyben kalandtúra!

Szeretném testemmel
Kincsemet temetni.
Igen, Téged! Még az éjjel
Kis időre rejtegetni.

Nyertes jegy nálad

Érzéki nő!
Tőled kinő
Sortomból a
Tombola
Felajánlás.

Páncélos lovag

Paráználkodik
A krokodil:
Akrobatikus
Hős, titkos
Szerető.

*

Bíró László

Tavaszbőröm alatt

igénybe vesz a mindenség
kopik testem kopik hazám
csupa lyuk rajtam a magány
mégis folyton hozzád mennék

ugye sejtet mit gondolok
ez a papír tőled ropog
vágódodom rád megint nagyon
poszter vagy a plazma-falon

az élet mindig kreatív
álmokat hajít a génbe
édent rajzol tüzed fénye
szerelmessé lövet a szív

bőröm alatt tavaszodik
visz a vérér pár mosolyig
de hogy lelkembe lesz-e rügy
a végzet asszonyától függ

Móritz Mátyás

Az én kedvesem...

Szívesen hallgatja magamról tett vallomásom,
csak Ő lehet az, aki felment, vagy elmarasztal;
érte örökre eldobom a sötét palástom,
vagy sírba feküdnék, arcomon halotti maszkkal.

Amúgy is úgy éltem: talpig álarcba takartan,
és nem hittem el: akadhat csillagom egy fénylő;
az vagyok pontosan, amit kedvesem lát rajtam,
kezében tartja szívem, mint bombát a merénylő.

Halhatatlansága pontosan testére szabott,
megölt minden ellenséget ki egyszer is megvert;
úgy várt Ő engem, ahogy a napsugár a rabot,
miközben a markomból kicsavarta a fegyvert.

Képes összebékíteni jövőmet és múltam,
nem rémit meg még az árnyékképem sem a falon;
általa nem sajnálni magam már megtanultam,
felépíti éjszakám, felépíti nappalom.

Ő volt az egyetlen egy, aki utánam kutat,
amíg már majdnem rám fagyott a kocsonyás közöny;
melyben nem eszmélt bennem csak gyötrelmes öntudat,
általa szándékká szilárdult minden ösztönöm.

Ő volt aki tudta hogy igenis van bocsánat,
és lemosta a mocskot és szennyet mi rám tapadt;
mint más, Ő nem emelt ellenem magában gátat,
megjárt értem mélyeket, ormokat, és poklokat.

Nem tudtam elképzelni a kezem béklyótlannak,
hogy Ő legyen szabadítóm: fenntartotta jogát;
a legszigorúbb bírója én lettem magamnak,
odaadta tapadó száját, nyelvét és fogát.

Átsajog rajtam akár csak a hóból a lábnyom,
elfelejtette velem sok rosszkedvű évszakot;
segítve a csapások erezte ingoványon,
hogy ne is gondoljam jó érvnek az erőszakot.

Nélküle míg éltem, búsabb voltam mint egy halott,
azt hittem bennem csak a pokol lángja világít;
Ő volt, aki szikla lelkemben megfogyanhatott,
és megismerhetett lelkem mikrokozmoszáig.

Kövektől sebes homlok

Gergely Ágnesnek

Bűnhődés nélkül

Nem lenni szerénynek, ahogy hívőnek se éppen,
mint aki a nagy sakkjátszmában csupán csak paraszt;
pazarlónak lenni a kezdetektől kevélyen,
keveset lépni, és mindig és mindig ugyanazt.

Aki félholtan is felcsap Isten ostorának,
akin a percek vastagszanak mint a guanó;
akit ha földhöz csapnak is, nem áll ostobának,
kinek az életére nem akad vállalkozó.

Megjegyez mindent, akár almahéj a fog nyomát,
jó szívvel porciózza a jót, ahogy a rosszat;
büszkén viseli a kövektől sebes homlokát,
jófelé tartja a lámpást, egész lélekhosszat.

Hogy a fejjel lefelé felakasztott is lássa:
bűnhődés nélkül a szentnek sincs boldogulása.

Thomaidis Vangelis

Hajnali ébredés

Harmat illatú tündér lila ruhában
Csöndben ereszkedett a házak falára
Napfény s madarak siettek már nyomában
Lombok hajlongtak lágy ébresztő szavára.

Búcsúszó nélkül hamar folytatta útját
Helyére sokrét szín s rügyedző élet állt
Vállán elvitte az éjjel sötét súlyát
Végleg távozott álommal pokolra szállt.

Nyári reggel a nap ébredő tavasza
Álmosan csodáltam ékítő szavadat
S tisztábban ragyogtál mint Isten kamasza
Hamvas szerelemben kitártad magadat

Faágról ének szólt tövébe szép lány ült
Zöldellő édenben az idő csöndben telt
Tündöklő délelőtt lelkemben csodát szült
Szikrázó ébredés s lassan új nap kelt.

Szalonnasütés és bor a tóparton

Mint ifjú szerető hamvas kedvesét
Ölelte a nádat s a part fűvenyét
Csöndesen táncoló hús üde szél
Lustán borzolta tükör felszínét.

Bujaságtól izzó aranyló lég
Mármoros lelkek Bacchus ünnepén
Duzzadó ajkú vörös asszonyi kéj
Őrjöngő menádok tisztás közepén.

Ropogó tűztől illatok szöknek
Diófa tövében szerelmet szőnek
Lanthangú lányok ölekbe dőlnek
Vénusszal szívükben pihenni térnek.

Nüx óvó szárnyai lassan az égen
Virágzó asszonyok rizlingtől szépek
Szerető kezek derékhoz érnek
Csöndes vallomás szerelmi ének.

Tücskök serege altatót dalol
Asszony férjébe vágyakozva karol
Lüktető ajak ajakhoz hajol
Bor s szerelem boldog bohém napok.

Nyárvégi vihar

Higgadt légen át csókolta fény
a hegynek nehéz s rest oldalát
mely lustán ülve föld derekán
rejtve titánok bőszen osztogat
altatta Hélioszt mély hasán.

Diána leste már a tájat
hol szirteken szállt át a halál
ki ordítva szórta harmatát
s földanya ünnepelve magát
üdvözölte egek vad hadát.

Mint dúvad tépve le virágok
szirmát vonszolta hűvös ormát
mely leget zengetve a forró
nyárnak hatalmát zúzta porrá
s az őszt elhozva szárnyat bontott.

Múló szava mint gyenge sóhaj
ringattaombok csapzott sorát
mik sugdosták már az ős szavát
és búcsúztatva nyárhó korát
vívta messze az égi csatát.

Péter Éva Erika

Ablakzörejnői nesz

Járunk a város elbetegült testén,
és utcakékek a koppanó lépések,
– a szív itt is, ott is ablakzörejnői.
Ha becsukódtunk, s nincsenek rések,

hol egymásba halkuljon el a sötét,
megérni képes-e a párás percfény?
Szemekben nyílnak-e dáiák, őszikék?
Már folton folt a szeretet-erszény,

már kicsörgött belőle a múlt, jelen,
erős tölgyből kitörött a végzet,
s nem mezősül vissza az, mi elenyészett.

Nincs, mi hidat húzzon át a végzeten;
a szó kalásza betűnként tarolt,
a város lázgörbéjén felakadt a hold.

Hovatévedés

Reggelszögek. Pupillák konc magánya
egymás arcából ki tudja hová néz,
széltében-hosszán csévelt dolgok ára
megannyi júdáspénz.

Csillagok sorfala omlást ropog,
– a felrúgott csend se tűrhetőbb –
s a kérdésekben egyre anyátlanabb
a sehová érkezés-előtt.

Fogunk törjük a végtelenbe
... ettől számítva Isten sem naiv,
hovatévedt felrázkódással
buggyan ki szemek éghajlatain.

Novák Noémi

Csupasz, fekete

Írni kell, mert hosszú egy éjszaka.
Félni kell, hogy csak képmutatás.
Karakterhiányos szívbillentyűzet.
Ablaknyi egem csillaggarázs,

dohos pincezug; fekete dróton
csupasz, karistolt körte a Hold.
Semmi fényénél keresnék verset:
sorok akadnak, folt hátán folt.

A lépcsőknek itt soha nincs vége.
Falhoz, tenyérhez nyirok tapad.
Olcsó fémszál kihagyón zizzen:
visszaverik teleírt falak.

Napok, nők, otthonok

Ahol dédes járt éjfél miséket,
ott múltak lázak, gyermekbetegségek,
a határ mindig a horizontig ér,
vízszag van, tört szalmát
pörgettyűz a szél,

(a tejjel csak lassan, kanna nyikorog;
egyedül vagyok, akár a templomok),
langyos nyáreste, talán vége se lesz,
és aztán ugyanott folyik az ereszt,

és nővé lesznek jövő nyári lányok,
melltartót hordanak, sírra virágot,
takarnak, csitítanak. Blúzaik alatt
az édes, az első, s utolsó falat.

Németh Erzsébet

KILENC NÉGYSOROS

Virradatkor

Laza cseppekben olvad a Hold.
Angyalok tenyerébe hull
Virradatkor arcukra kenik –
Fekete szívvel ébredünk föl.

Ne mondd ki!

Szeretsz?
Ne mondd ki még!
Ráér feldőlni a pohár,
s gerincét törni a fény.

Kereszt, Hold, út

A kereszt magasan áll.
Magasabban a Holdnál.
Ha eljutok odáig,
kérek, hogy szóljál!

Csak nevezd

Nevezd csak nyugodtan halálnak.
Fejről a hajcsomók leválnak,
íjedt ujjaid görcsbe hajolnak,
egy pisitocsában vizionálsz.

Horzsolják leleked

Félkörmagány háromszög-csendben...
Így telik a nap árva rettenetben.
Horzsolják leleked különféle erők.
Mire tudsz figyelni az ítélet előtt?

Kilótt parittyva ívén

Kilótt parittyva ívén repül gyermekkorom.
Földbe csapódik valahol.
Méltón búcsúzva tőle,
lelkem szabadesését meggyászolom.

Himnuszidőbe

Himnuszidőbe pólyálva
születünk erre a világra:
mi lehet örök-öröm vagy átok –
Nyissátok ki a Bibliátok!

Holdligetbe

Holdligetbe ha szökik az álom:
selyem-semmi marad a lányon.
Árnyékkabátos fiúalak,
örök-felhővé sodortalak.

Az igazságról

Az igazság nem költőnyi.
Embernyi a létben – ha van.
De azonossága nélkül
vitázni róla haszontalan.

Németh Erzsébet

Lassan karácsony lesz

Lassan karácsony lesz...
Emberi kínjaink
megszülik Jézust.
Jászola már megszenteltetett.
Fölsírhat lelkünkben
a betlehemi gyermek!

A **Lant** Irodalmi Folyóirat
előfizetési díja egy évre: **1.500,-Ft.**
Előfizetni postautalványon lehet a
szerkesztőség címén. A lap évente
hat alkalommal jelenik meg.

Kis **LANT**
IRODALMI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő: Németh Dezső
Irodalmi szerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség címe:

Németh Dezső

Lant

1211 Budapest

Ady Endre út 5. 3/10.

Telefon: 277 7196

Mobil: 06 30 431 7837

Kiadja a Lant Irodalmi Klub

Magánkiadás

www.kislant.hu

ISSN 1788-7542 (Nyomtatott)

ISSN 1788-7631 (Online)

Csillag Tamás

Én az utcára győzni jöttem

Én az utcára győzni jöttem,
a botos-husángos hétköznapiak
nem tudnak megtérdepeltetni
az ásító paneltorkok előtt.
Én az utcára győzni jöttem,
nem rémít a rangosok és senkik
riasztó kakofóniája.

Rossz idők vannak, maró-meztelenek.
Ismerem a sötét kapualjak ammóniaszagát,
érezem a melósok borús-némaságát,
olvasom a tömbfalak salétromos
kartográfiáit.

Népem hallgatása ül bennem
minden fizetésnapon,
nehéz-bizonyos hallgatás ez,
mint az utolsó népdal utáni csend.
Pincegőzös álmaim halványulnak:
a józanodás ideje van.
Én az utcára győzni jöttem,
és élni is,
erős-tiszta kedvvel,
mert tudom – messze még
a huszonnegyedik óra.

Műkedvelő írók, költők jelentkezését is várjuk! Az elfogadott írásokat közöljük!

Ára: 250,- Ft.